

дентами сукупності знань, способів діяльності, досвіду з певної галузі знань, якостей особистості, яка діє в соціумі.

Формування змісту освіти на компетентнісній основі зумовлює потребу оцінки рівня компетентностей і компетенцій студентів.

Виокремлюють такі виміри компетенції: методичний (процедури, дії, трансфер; що, коли і яким чином я застосовую), фаховий (зміст фахових дисциплін, конкретні знання, об'єктивні факти), кадровий (самоусвідомлення, здатність приймати рішення, відчуття відповідальності, управлінська компетенція), соціальний (налагодження взаємодії, здатність вирішувати конфлікти, управлінська компетенція).

Фахова та методична компетенції у навчальному процесі містять у собі такі складові (рис. 1).

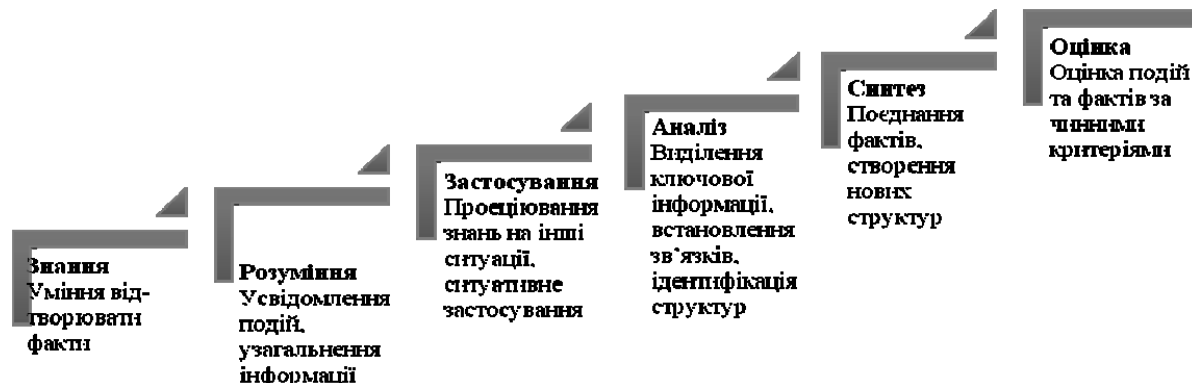

Рис. 1. Фахова та методична компетенції у навчальному процесі

Література

1. Rychen D.C. et al. (2003). Key Competencies for Successful Life and Well-Functioning Society. – OECD: Hogrefe and Huber.
2. Spector, J. Michael-de la Teja, Ileana. (2001). ERIC Clearinghouse on Information and Technology Syracuse NY. Competencies for Online Teaching. ERIC Digest. Competence, Competencies and Certification.

*Волкова О.М., ст. викладач
кафедри історії та теорії господарства*

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІСТОРИКО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Наприкінці ХХ століття в суспільствах провідних країн світу розпочалась трансформація суспільного мислення та світосприйняття – від формування та реалізації матеріальних потреб суспільства до духовних. Велику роль у реалізації сучасних потреб суспільства відіграє освіта. Сучасний стан вищої освіти в провідних країнах Європейської цивілізації та світу взагалі, не зважаючи на їх сторіччями сформовані освітянські традиції, має багато проблемних питань, серед яких сформульована студентами – невідповідність отриманих знань і навичок у вищих навчальних закладах практичній професійній діяльності.

У стінах нашого університету відбувається робота щодо визначення компетентностей студентів до напрямів спеціальності «Економіка підприємництва». За цей час колективом нашої кафедри – історії та теорії господарства на чолі з професором С.В. Степаненко була розроблена структура компетентностей студентів з історико-економічних дисциплін – формування здатностей (компетентностей) студентів в межах гуманітарної підготовки – світосприйняття, пізнавальність, та професійної підготовки – здатності сформовані фундаментальними знаннями (методологічні, теоретичні), спеціальні професійні здатності (практичні, здатності виконання наукових досліджень). Організація навчально-методичного процесу для набуття студентами вище перелічених компетентностей та оцінювання рівня їх засвоєння відбувається під час декомпозиції навчального матеріалу, яка передбачає визначення: історичних фактів і подій, які вплинули на господарський розвиток суспільства; понять і категорій, володіння якими допомагають сформувати власні судження, уміння оперувати матеріалом, навички використання ним (матеріалом) для пояснення проблем сьогодення.

Декомпозиція запропонованих знань у переконання студентів у темі про становлення товарно-грошової господарської системи національних держав Європейської цивілізації включає чотири блоки формування компетентностей у студентів. У першому блоці передбачається засвоєння знань студентами під час проведення лекції (повинні знати): по-перше, вплив історичних фактів і подій – Просвітництва, буржуазно-демократичної, промислової, освітньої революції на становлення ринкового господарства національної держави та її складових – приватної власності, вільної конкуренції, економічних суб'єктів – підприємців і робітничого класу, ринку капіталів, засобів виробництва. По-друге, знань про напрями економічної думки – класичну політичну економію, соціально-утопічний напрям, критичний напрям, марксизм, німецьку історичну школу, що надають можливість використовувати наукові категорії, теорії, концепції, закони для характеристики та дослідження товарно-грошової господарської системи на рівні її розвитку в зазначений у темі період – др. пол. XVII – 60–70-ті рр. XIX ст. і в сьогоденні.

Другий блок включає формування розуміння студентів під час дискусій або постановки проблемних завдань на семінарах: визначення умов функціонування ринкового господарства – по-перше, свобода, рівність членів суспільства, які забезпечуються незалежними гілками влади національної держави, і призводять до утвердження інституту приватної власності – базового економічного інституту (який забезпечує основний системотворний зв'язок економічних суб'єктів) та конкуренції (вільної у 10–60-ті рр. XIX ст. в Англії) як механізму взаємодії економічних суб'єктів; по-друге, національний ринок як сукупність окремих сегментних ринків (ринок предметів споживання; ринок засобів виробництва; ринок платних послуг; ринок робочої сили; ринок капіталів; ринок валют, грошей і цінних паперів тощо) та інституційне середовище (контракти, торгівля, тарифне, трудове законодавство тощо) у їх взаємодії та взаємозалежності в межах народного господарства забезпечують реалізацію підприємницької діяльності та отримання прибутку. Також базовими розуміннями по даній темі є визначення особливостей господарських одиниць (фабрик, ферм, фондових бірж, національних банків, акціонерних банків, страхових компаній тощо) – найм, кооперація праці, капіталу (виробничого, банківського тощо), установчих документів тощо.

У третьому блоці для формування суджень студентам пропонується написати есе за запропонованою тематикою. У четвертому блоці для формування умінь оперувати знаннями та інформацією для використання їх у майбутній професійній діяльності студентам пропонується порівняти: певні історичні факти та події, які відбулися в провідних країнах Європейської цивілізації; напрями економічної думки, які виникли в цей період, за запропонованими критеріями; динаміку економічного розвитку Англії, Франції, Німеччини, США в період становлення ринкового господарства.

Набуття практичних навичок досягається: визначенням під час дискусії на семінарському занятті складових товарно-грошового господарства та вільної конкуренції; опитуванням студентів на семінарі про ліберальну концепцію А. Сміта, теорій абсолютних і відносних переваг, теорії «золотого стандарту», теорії ринку Сея та їх актуальність на сьогоднішній день; визначенням під час дискусії співвідношення ролі держави в господарському розвитку (в розглянутому періоді) та поглядами представників класичної політичної економії, німецької історичної школи, причин їх (поглядів) розбіжності; визначенням під час опитування причин еволюції поглядів про багатство та вартість; визначенням під час дискусії пропозицій щодо формування інституційного середовища для сучасної господарської системи України.

*Вонберг Т.В., к.е.н., доцент
кафедри управління персоналом та економіки праці*

АКТУАЛЬНІСТЬ КОМПЕТЕНТІСТНОГО ПІДХОДУ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Проблематика якості освіти безсумнівно є однією із найголовніших у навчальному закладі. Її розв'язок не лише впливає на формування компетенції студентів, а й значною мірою відбивається на формуванні іміджу та бренду навчального закладу. Забезпеченню якості освіти в навчальному закладі сприяє запровадження компетентнісного підходу, котрий допомагає швидко реагувати на зміни ринку праці. Цей підхід виводить освіту на якісно новий рівень розвитку, рівень, що враховує європейські стандарти освіти.

Відмітимо, що нормативно-правове підґрунтя нашої держави динамічно змінюється, законодавство враховує поступову інтеграцію України в європейський простір. Разом із тим, вимогою сьогодення є врахування освітніх цілей, які формуються навіть не на рівні держави, а на міжнародному, європейському рівні.